

A high-contrast, black and white close-up photograph of a human eye, looking directly at the viewer. The eye is the central focus, with detailed textures of the iris, eyelashes, and surrounding skin visible. The lighting is dramatic, highlighting the contours of the eye and the texture of the skin.

PLAN FÖR
MÄNNISKORÄTTSS-
BASERAT ARBETE
I VÄSTARVET
— 2018–2020 —

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN
VÄSTARVET

Inledning

De mänskliga rättigheterna har sin utgångspunkt i att alla människor är födda fria och lika i värde, värdighet och rättigheter. Alla människor har samma mänskliga rättigheter, utan åtskillnad. Arbetet med mänskliga rättigheter kräver juridiska, etiska och politiska ställningstaganden.

Ur Policy för Västra Götalandsregionens arbete med de mänskliga rättigheterna, antagen juni 2015

I juni 2015 beslutade regionfullmäktige om en policy för Västra Götalandsregionens arbete med de mänskliga rättigheterna. Policyen beskriver ett övergripande förhållningssätt som handlar om att sätta människan och hans mänskliga rättigheter i centrum. I samband med beslutet fick kommittén för mänskliga rättigheter uppdraget att ta fram *För varje människa - Handlingsplan för det systematiska arbetet med mänskliga rättigheter i Västra Götalandsregionen 2017-2020*. Dessa två dokument ligger till grund för *Västarvets MR-plan 2018-2020*. Västarvets plan har arbetats fram av Västarvets MR-grupp i dialog med Västarvets chefsgrupp.

MR-planen består av två olika delar. Den första delen beskriver planens syfte och tar upp de olika styrdokument som Västarvets MR-arbete ska utgå ifrån. Här förklaras också vad det innebär att arbeta människorättsbaserat och hur Västarvets MR-arbete är organiserat.

Den andra delen utgår från handlingsplanen *För varje människa* och innehåller tio prioriterade mål med tillhörande åtgärder och indikatorer.

MR-planen finns tillgänglig på lätt svenska.

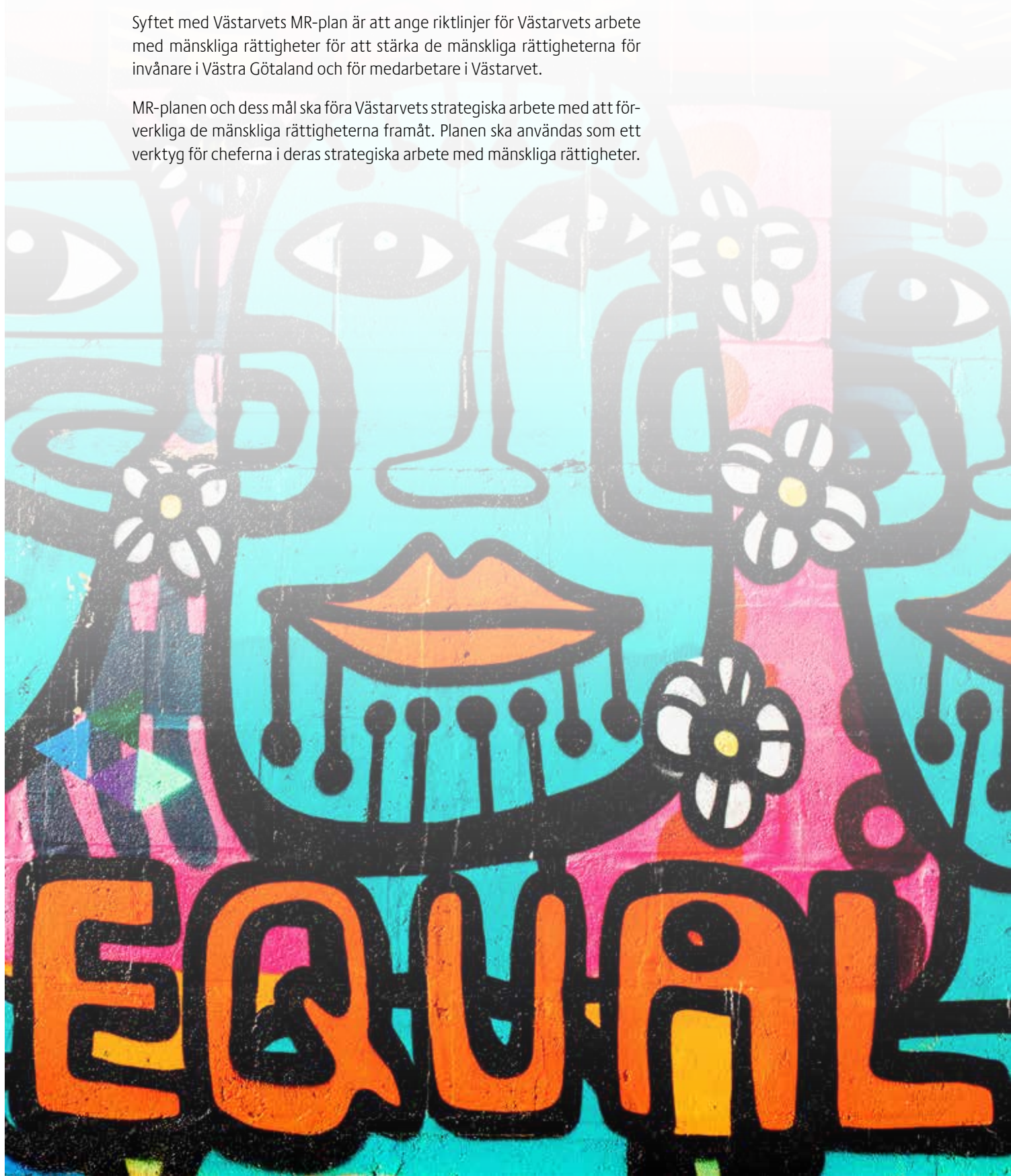
Innehåll

Syfte	4
Utgångspunkter	5
Ett människorättsbaserat arbetssätt	6
Ett gemensamt ansvar	7
Västarvets strategiska mål för mänskliga rättigheter 2018-2020	9
Åtgärdsområde 1: Jämlikhet	10
Åtgärdsområde 2: Delaktighet	11
Åtgärdsområde 3: Ansvar	12
Åtgärdsområde 4: Insyn	13

Syfte

Syftet med Västarvets MR-plan är att ange riktlinjer för Västarvets arbete med mänskliga rättigheter för att stärka de mänskliga rättigheterna för invånare i Västra Götaland och för medarbetare i Västarvet.

MR-planen och dess mål ska föra Västarvets strategiska arbete med att förverkliga de mänskliga rättigheterna framåt. Planen ska användas som ett verktyg för cheferna i deras strategiska arbete med mänskliga rättigheter.

Utgångspunkter

Västarvets MR-plan tar avstamp i följande dokument:

- » Diskrimineringslagen
- » FNs allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna med dess 30 artiklar
- » FNs konventioner, ratificerade av Sverige
- » Västra Götalandsregionens policy för mänskliga rättigheter
- » För varje människa - Handlingsplan för det systematiska arbetet med mänskliga rättigheter i Västra Götalandsregionen 2017-2020

o Dokumenten finns under MR-gruppens sida på Västarvets intranät.

Av FNs konventioner har *Konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter* (ESK) särskild bärighet för vår verksamhet.

De diskrimineringsgrunder som anges i diskrimineringslagen ska vara en utgångspunkt för Västarvets arbete med mänskliga rättigheter. Som stöd för arbetet mot diskriminering finns *Västra Götalandsregionens medarbetarpolicy*.

Vi ska vara uppmärksamma på hur olika diskrimineringskategorier samverkar och förstärker varandra (intersektionellt arbetssätt).

Stärkt skydd för individer och grupper

De mänskliga rättigheterna gäller alla utan åtskillnad på grund av exempelvis hudfärg, kön, etnicitet, ålder, språk, religion, sexuell läggning, könsidentitet, politisk eller annan uppfattning, nationellt ursprung, funktionsnedsättning, socioekonomisk status eller ställning i övrigt. Om insatser inte kan nå alla på en gång, ska de mest marginaliserade prioriteras.

Ett människorättsbaserat arbetssätt

Västarvet ska, enligt Västra Götalandsregionens policy för mänskliga rättigheter, arbeta människorättsbaserat. Det betyder att vi ska omsätta mänskliga rättigheter i praktisk handling. Som anställda är vi skyldighetsbärare gentemot invånarna i Västra Götaland som i sin tur är rättighetsbärare.

I ett människorättsbaserat arbete ska en verksamhets mål kopplas till de mänskliga rättigheterna, med utgångspunkt i de juridiskt bindande konventioner och deklarationer som Sverige har ratificerat.

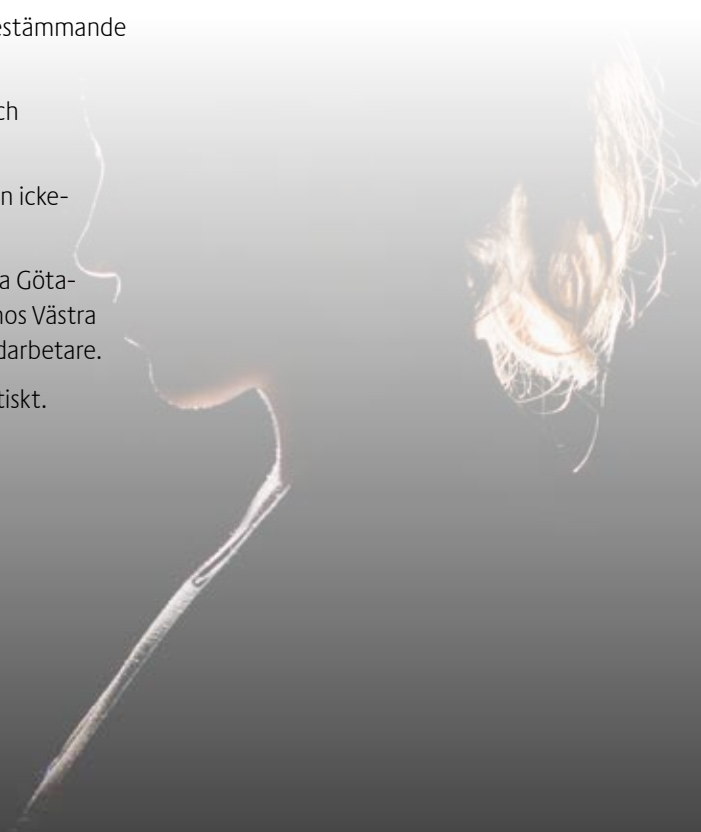
Principerna nedan styr hur arbetet ska utföras och prioriteras i Västarvets verksamheter, både i mötet med rättighetsbäraren och i planering och beslut.

1. Rättighetsbärarens mänskliga rättigheter är i centrum för Västarvets arbete.
2. Rättighetsbäraren har rätt till delaktighet och medbestämmande i frågor som berör den egna situationen.
3. Rättighetsbäraren ges kunskap om sina rättigheter och hur de kan tas i anspråk.
4. Allt arbete inom Västra Götalandsregionen sker utifrån icke-diskriminering och främjar jämlikhet.
5. De mänskliga rättigheterna och det ansvar som Västra Götalandsregionen har som skyldighetsbärare är väl känt hos Västra Götalandsregionens förtroendevalda, chefer och medarbetare.
6. Arbetet med mänskliga rättigheter följs upp systematiskt.

◦ **MÄNNISKORÄTTSBASERAT ARBETE** - omsätta mänskliga rättigheter i praktisk handling.

◦ **SKYLDIGHETSBJÄRARE** - Västarvet

◦ **RÄTTIGHETSBJÄRARE** - invånarna i Västra Götaland

Ett gemensamt ansvar

Västarvets ledning och styrning

Västarvet ska respektera, skydda, uppfylla och främja de mänskliga rättigheterna. Ett strategiskt arbete är en förutsättning för detta. Alla våra beslut och prioriteringar, all vår planering och budgetering ska tydligt kopplas till de mänskliga rättigheterna.

Det är varje chefs ansvar att se över vilka mål och åtgärder i MR-planen som är relevanta för dem. Dessa mål och åtgärder ska sedan ingå i detaljbudgetar, verksamhetsplaner, aktivitetsplaner, förfrågningsunderlag, avtal, överenskommelser och beställningar av externa verksamheter. De ska också vara underlag vid upphandlingar och inköp.

Västarvets styrelse har ansvar för att avsätta tillräckliga resurser så att MR-planens mål och åtgärder kan genomföras.

Västarvets strategiska MR-arbete

Västarvets MR-grupp är tillsatt av förvaltningschefen och ska fungera som ett stöd för att mänskliga rättigheter implementeras i verksamheterna.

Västarvet har ett ombud för barnets rättigheter och en MR-samordnare för att hålla kommunikation och kunskapsflöde mellan Västra Götalandsregionens avdelning *Mänskliga rättigheter* och Västarvet levande. Båda funktionerna ingår i MR-gruppen.

Mänskliga rättigheter är en stående punkt på enheternas arbetsplatsträffar (APT) och på chefsmöten. På det sättet utvecklas och planeras enheternas arbete med mänskliga rättigheter.

Kunskap som bas för utvecklingsarbetet

Västarvets anställda ska, oavsett arbetsuppgifter och uppdrag, ha god kännedom om de mänskliga rättigheterna och ett människorättsbaserat arbetssätt. Det kräver att våra kunskaper ständigt uppdateras och upprätthålls. Rättighetsarbetet är en fortlöpande process och kan alltid utvecklas och förbättras.

Västarvet strävar efter att ge alla anställda en gemensam kunskapsgrund i mänskliga rättigheter. Alla anställda i Västarvet ska erbjudas utbildning i mänskliga rättigheter och ta del av de obligatoriska MR-utbildningar som presenteras på intranätet.

Mänskliga rättigheter är en stående punkt på APT. Det gör att varje enhet kan öka sin kompetens i mänskliga rättigheter genom diskussioner, planering och utvärdering.

◦ **Västarvet ska:**

- » respektera,
- » skydda,
- » uppfylla och
- » främja de mänskliga rättigheterna.

◦ **Västarvet har:**

- » ett ombud för barnets rättigheter och
- » en MR-samordnare som ska fungera som ett stöd för implementeringen av de mänskliga rättigheterna i verksamheterna.

◦ **Alla anställda ska ha god kännedom om de mänskliga rättigheterna och ett människorättsbaserat arbetssätt.**

Alla anställda i Västarvet har ett eget ansvar för att rusta sig med de kunskaper som behövs för att kunna arbeta människorättsbaserat. Västarvets MR-grupp är en resurs i det arbetet. På intranätet finns kontaktuppgifter till gruppen samt de riktlinjer och dokument som ligger till grund för ett människorättsbaserat arbete i Västarvet.

Allas ansvar.

Personer med särskilt ansvar för mänskliga rättigheter ges möjlighet till fördjupad kompetens och erfarenhetsutbyte med andra aktörer på området.

Uppföljning och utvärdering

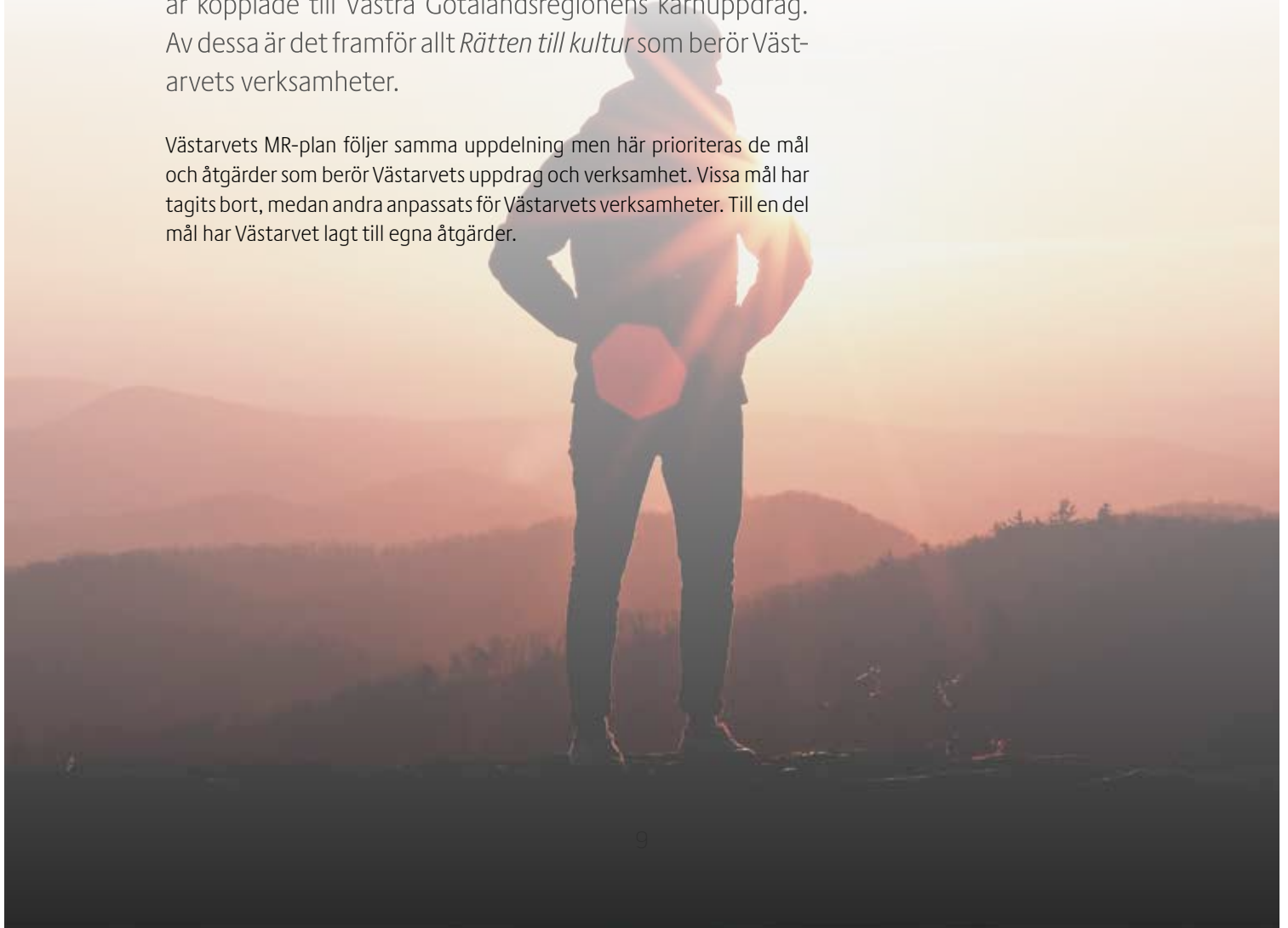
Arbetet med mänskliga rättigheter ska följas upp systematiskt i projekt och löpande verksamhet och avrapporteras av cheferna i samband med Västarvets årsredovisning.

Västarvets strategiska mål för mänskliga rättigheter 2018–2020

För varje människa – handlingsplan för det systematiska arbetet med mänskliga rättigheter i Västra Götalandsregionen 2017–2020 innehåller tolv prioriterade mål med tillhörande åtgärder och indikatorer. Målen och åtgärderna är sorterade utifrån fyra av FNs principer för människorättsbaserat arbete: jämlikhet, delaktighet, ansvar och insyn. Dessutom nämner handlingsplanen fyra prioriterade rättigheter som är kopplade till Västra Götalandsregionens kärnuppdrag. Av dessa är det framför allt *Rätten till kultur* som berör Västarvets verksamheter.

Västarvets MR-plan följer samma uppdelning men här prioriteras de mål och åtgärder som berör Västarvets uppdrag och verksamhet. Vissa mål har tagits bort, medan andra anpassats för Västarvets verksamheter. Till en del mål har Västarvet lagt till egna åtgärder.

ÅTGÄRDSOMRÅDE 1

» Jämlikhet «

Åtgärdsområde *Jämlikhet* handlar om att skapa jämlika förutsättningar för alla invånare i Västra Götaland att ta del av natur- och kulturarvet.

Mål	Åtgärder	Indikatorer
1. Förbättrad tillgänglighet för personer med funktionshinder.	1.1 Se över och åtgärda enkelt avhjälpna hinder (EAH) i Västarvets lokaler.	1.1.1 Enkelt avhjälpna hinder (EAH) har åtgärdats.
	1.2 Västarvets personal genomgår Västra Götalandsregionens webbaserade utbildning om bemötande av personer med funktionsnedsättning.	1.2.1 Antal medarbetare som gått Västra Götalandsregionens webbaserade utbildning om bemötande av personer med funktionsnedsättning.
	1.3 Erfarenheterna från projektet <i>Jämlik kultur</i> tillämpas på övriga publika verksamheter och på Västarvets webbplatser.	1.3.1 Besöksmål som implementerat modellen och webbsidor som använder sig av stödmaterial för personer med NPF-diagnos.
	1.4 Västarvets information i <i>Tillgänglighetsdatabasen</i> (TD) uppdateras löpande.	1.4.1 Aktuella uppdateringar är gjorda av verksamheterna.
2. Stärkta rättigheter för barn och unga.	2.1 Personal i Västarvet genomgår den webbaserade utbildningen <i>Barnkonventionen – från teori till praktik</i> .	2.1.1 Antal medarbetare som gått den webbaserade utbildningen <i>Barnkonventionen – från teori till praktik</i> .
	2.2 Trettio procent av museernas och besöksmålen programverksamhet ska vara riktat till barn och unga.	2.2.1 Redovisas i uppföljning av verksamhetsplanen.
3. Stärkt HBTQ-kompetens.	3.1 Personal i Västarvet utbildas i HBTQ-kompetent bemötande.	3.1.1 Antal medarbetare som har utbildats i HBTQ-kompetent bemötande.

ÅTGÄRDSOMRÅDE 2

»Delaktighet«

Delaktighet är både ett mål och ett medel i ett människorättsbaserat arbetssätt. Det ökar kunskapen om hur beslut fattas och är en grund för ett aktivt medborgarskap. Vidgat deltagande i kulturlivet syftar, enligt Västra Götalandsregionens riktlinjer *Rätten att delta i kulturlivet*², till att göra kultur till en angelägenhet för alla i Västra Götaland.

Mål	Åtgärder	Indikatorer
4. Förståelse och egenmakt för rättighetsbärarna.	4.1 Västarvets personal utbildas i att tala och skriva på lätt svenska.	4.1.1 Andel personal som är utbildade i att tala och skriva på lätt svenska.
5. Systematisk dialog med invånarna.	5.1 Skapa en gemensam grund för systematisk dialog och delaktighet med rättighetsbärarna.	5.1.1 En gemensam grund för systematisk dialog och delaktighet med rättighetsbärarna har skapats.
	5.2 Dialog med rättighetsbärarna genomförs vid utveckling av verksamhet.	5.2.1 Erfarenheter från dialog med rättighetsbärarna har redovisats.
6. Vidgat deltagande i kulturlivet.	6.1 Integrera mänskliga rättigheter och riktlinjerna för vidgat deltagande i verksamhetsplan och aktivitetsplaner.	6.1.1 Arbetet med mänskliga rättigheter och riktlinjerna för vidgat deltagande är återrapporterat till Västarvets styrelse via VP.
	6.2 Lyfta fram de nationella minoriteternas materiella och immateriella kulturarv.	6.2.1 Redovisa aktiviteter som lyft fram våra nationella minoriteters materiella och immateriella kulturarv.
	6.3 Samverka med civilsamhället och det fria kulturlivet för att arbeta med nyanlända.	6.3.1 Samarbeten med civilsamhället och det fria kulturlivet som arbetat med nyanlända. 6.3.2 Samarbeten med civilsamhället och det fria kulturlivet som arbetat med nyanlända barn och unga.

² Riktlinjer för strategiområdet *Vidgat deltagande – Rätten att delta i kulturlivet*, baserat på *Västra Götalandsregionens kulturstrategi 2012-*

ÅTGÄRDSOMRÅDE 3

» Ansvar «

Diskriminering är ett brott mot de mänskliga rättigheterna. Som skyldighetsbärare har Västarvet ett tydligt *ansvar* för att stärka rättighetsbärarna i att hävda sina mänskliga rättigheter. Ett särskilt *ansvar* har vi för de rättighetsbärare som är mest marginaliserade.

Mål	Åtgärder	Indikatorer
7. Jämlika och icke-diskriminerande arbetsplatser.	7.1 Västarvet arbetar aktivt utifrån direktiven i <i>Västra Götalandsregionens Medarbetarpolicy</i> .	7.1.1 Redogörelse för likabehandlingsarbetet vid rekrytering och befordran. 7.1.2 Andel medarbetare i Västarvet som upplever sig utsatta för trakasserier och diskriminering.
	7.2 Mäns uttag av föräldraledighet främjas och uppmuntras.	7.2.1 Mäns uttag av föräldraledighet har främjats och uppmuntrats.
	7.3 Västarvet arbetar främjande för att skapa arbetsmöjligheter för ungdomar och nyanlända.	7.3.1 Redovisas i verksamhetsuppföljning.
8. Stärkt människorättsperspektiv i beslutsunderlag och projektplaner.	8.1 Ett människorättsbaserat arbetssätt integreras i beslutsunderlag och projektplaner.	8.1.1 Västarvet har hjälpmedel för att integrera ett människorättsbaserat arbetssätt i beslutsunderlag och projektplaner.
	8.2 Ett underlag för <i>Prövning av barnets bästa</i> i de beslut som berör barn tas fram.	8.2.1 Ett underlag för prövning av barnets bästa finns.

ÅTGÄRDSOMRÅDE 4

»Insyn«

Åtgärdsområde *insyn* handlar om att rättighetsbärarna ska få enkel och tydlig information om Västarvets verksamheter och på så sätt kunna använda sig av sina rättigheter. Västarvets information till invånare ska vara tillgänglig, enkel och begriplig.

Mål	Åtgärder	Indikatorer
9. Tydligare information om Västarvets kompetens i människorättsfrågor.	9.1 Kompetensen i människorättsfrågor hos Västarvets personal redovisas i <i>Tillgänglighetsdatabasen</i> (TD).	9.1.1 Andel medarbetare i Västarvet med hbtq-diplomering som är registrerade i TD. 9.1.2 Andel medarbetare i Västarvet som har gått webbutbildning i barnets rättigheter som är registrerade i TD. 9.1.3 Andel medarbetare i Västarvet som har gått webbutbildning i bemötande av personer med funktionsnedsättning som är registrerade i TD. 9.1.4 Andel medarbetare i Västarvet som gått webbaserad MR-utbildning.
	9.2 Information om Västarvets kompetens i människorättsfrågor på vastarvet.se uppdateras kontinuerligt.	9.2.1 Information om Västarvets kompetens i människorättsfrågor på vastarvet.se har uppdaterats kontinuerligt.
10. Tillgänglig, begriplig och inkluderande information till invånarna.	10.1 Ta fram en plan för hur löpande normkritisk granskning av Västarvets webbplatser kan ske.	10.1.1 Normkritisk granskning av Västarvets webbplatser har påbörjats i prioriterad ordning utifrån plan.
	10.2 Ta fram en plan för hur den sverigefinska nationella minoriteten kan ta del av information om och från Västarvet.	10.2.1 Arbetet med att genomföra planen har påbörjats.
	10.3 Ta fram en plan och en prioriteringsordning för vilka språk och vilken information från Västarvet som ska översättas.	10.3.1 Arbetet med att genomföra planen har påbörjats.
	10.4 Ta fram en plan och prioriteringsordning för vilken information från Västarvet som ska översättas till lätt svenska.	10.4.1 Arbetet med att genomföra planen har påbörjats.